

CAPITOLUL 1

EVOLUȚII MACROECONOMICE, MONETARE, FISCALE ȘI BUGETARE ÎN ANUL 2001

1.1. EVOLUȚII MACROECONOMICE ÎN ANUL 2001

1.1.1. EVOLUȚIA ECONOMIEI NAȚIONALE ÎN SEMESTRUL I 2001

1.1.2. NIVELURILE PRELIMINATE ALE PRINCI- PALILOR INDICATORI ÎN ANUL 2001

1.2. POLITICA MONETARĂ ȘI VALUTARĂ ÎN ANUL 2001

1.3. EVOLUȚII FISCALE ȘI BUGETARE ÎN ANUL 2001

1.3.1. POLITICA FISCALĂ

1.3.2. POLITICA BUGETARĂ

1.3.3. DEFICITUL BUGETAR

1.3.4. DATORIA PUBLICĂ

1.3.4.1. DATORIA PUBLICĂ INTERNĂ

1.3.4.2. DATORIA PUBLICĂ EXTERNĂ

REZUMATUL CAPITOLULUI 1

- ➔ **Evaluarea activității desfășurate în semestrul I 2001** arată că angajamentele asumate prin Programul de guvernare au fost realizate; măsurile propuse și aplicate au vizat reorientarea și accelerarea reformei economice asigurând relansarea creșterii economice.
- ➔ Aplicarea cu fermitate a angajamentelor asumate prin Programul de guvernare și transpuse în Planul de acțiune a produs efecte pozitive, vizibile mai ales la nivelul investițiilor și al producției industriale, cu consecințe favorabile în îmbunătățirea utilizării forței de muncă și în reducerea șomajului.
- ➔ **Produsul intern brut** estimat pentru semestrul I 2001 a fost, în termeni reali, în creștere cu 4,9% față de semestrul corespunzător al anului precedent. Creșterea a fost determinată în mod semnificativ de mărirea volumului de activitate, și în consecință, a valorii adăugate brute din industrie (+11,2%), construcții (+9,4%) și servicii (+2,3%).
- ➔ Având în vedere trendurile ce se desprind din rezultatele obținute în primul semestru, se preliminară o **creștere reală a produsului intern brut pe întregul an de 4,5%** susținută de o contribuție suplimentară a cererii interne și - în cadrul acesteia - a acumulării.
- ➔ Obiectivul prioritar al **politicii monetare și valutare** în anul 2001 este în continuare **reducerea substanțială a ratei inflației**. Guvernul acordă prioritate acestui indicator, care diferențiază nefavorabil România de alte state candidate la aderarea europeană.
- ➔ Pe lângă obiectivul primordial al reducerii inflației, politica monetară și valutară au urmărit alte câteva obiective, precum: **reducerea ratei dobânzii**, concomitent cu progresele durabile în procesul de dezinflație și cu îmbunătățirea poziției financiare a României; **stimularea creșterii pe baze sănătoase a creditului neguvernamental; creșterea până la nivelul optim și consolidarea rezervelor internaționale ale României.**

- ➔ **Politica fiscală** promovată în anul 2001 a fost o politică sănătoasă și prudentă care a reușit să mențină deficitul bugetar la nivelul corespunzător obiectivului de stabilitate economică, concomitent cu redistribuirea sarcinii fiscale, fără să antreneze creșteri drastice ale cerințelor de împrumut ale sectorului public.
- ➔ **Politica bugetară** promovată prin bugetul pe anul 2001 a urmărit realizarea unei distribuții eficiente și transparente a fondurilor bugetare, prin stabilirea unui sistem coerent de priorități, fonduri importante fiind dirijate către următoarele sectoare: asistență socială, învățământ, sănătate, transporturi și comunicații, apărare națională, ordine publică și siguranță națională.

Principalele coordonate ale cheltuielilor bugetare au fost:

- ❖ îmbunătățirea transparenței bugetare;
 - ❖ îmbunătățirea managementului cheltuielilor publice prin extinderea bugetului pe bază de programe la un număr de 13 ministere și agenții cheltuitoare;
 - ❖ creșterea autonomiei locale, prin descentralizarea unor servicii publice și finanțarea acestora din bugetele locale, respectiv a cheltuielilor instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat, creșelor și centrelor locale de consultanță agricolă.
- ➔ La 31 august 2001, în cadrul veniturilor fiscale, impozitul pe salarii și venit a fost impozitul cu cel mai mare randament de colectare (63,4% din program), urmat de taxele vamale (62,5%), impozitul pe profit (61,3%), taxa pe valoarea adăugată și accize (60,9%), contribuții de asigurări sociale (60,8%).
 - ➔ **Deficitul bugetar** proiectat prin bugetul pe anul 2001 a fost de 3,5% din produsul intern brut, iar cel înregistrat la 31 august 2001 a fost de 2,4% din produsul intern brut, menținându-se în limitele proiectate, în principal, datorită influenței favorabile a bugetelor locale, fondului pentru plata ajutorului de șomaj, fondului de asigurări sociale de sănătate.
 - ➔ **Datoria publică** își continuă dinamica ascendentă, dar în ritmuri tot mai reduse comparativ cu anii anteriori; gradul de îndatorare, încă moderat (la 31 iulie 2001 - 28,5% din produsul intern brut), a permis în permanență sustenabilitatea datoriei publice.

1.1. Evoluții macroeconomice în anul 2001

Aplicarea cu fermitate a angajamentelor asumate prin Programul de guvernare și transpuse în Planul de acțiune a produs deja efecte pozitive, vizibile mai ales la nivelul investițiilor și al producției industriale, cu consecințe favorabile în îmbunătățirea utilizării forței de muncă și în nivelul șomajului. Pe ansamblul economiei, creșterea economică din prima parte a acestui an a fost superioară estimărilor inițiale. Având în vedere trendurile evolutive ce se desprind din analiza rezultatelor din primul semestru, se așteaptă ca la principalii indicatori macroeconomici să se înregistreze o situație asemănătoare pe întregul an 2001.

1.1.1. Evoluția economiei naționale în semestrul I 2001

Evaluarea activității desfășurate în semestrul I 2001 arată că angajamentele asumate prin Programul de guvernare au fost realizate și, ceea ce este esențial, că măsurile propuse și aplicate, vizând reorientarea și accelerarea reformei economice au fost corecte și au permis relansarea creșterii economice.

Analiza indicatorilor sintetici evidențiază câteva **trăsături definitorii ale evoluției economiei în primul semestru** care conduc la concluzia că în această perioadă - deși relativ scurtă - a avut loc o îmbunătățire importantă a echilibrelor macroeconomice:

- ➔ **relansarea cererii interne fără a se neglija rolul cererii externe;** creșterea contribuției cererii interne la formarea produsului intern brut s-a realizat în condițiile unei dinamici ridicate a exporturilor, care în martie, iunie și iulie au înregistrat niveluri record de peste 1 miliard dolari lunar;
- ➔ **îmbunătățirea sensibilă a raportului dintre componentele cererii interne, în favoarea acumulării;** urmare a măsurilor luate pentru relansarea procesului investițional și dezvoltarea comportamentelor pentru economisire, formarea brută de capital - ce ilustrează întreaga cerere pentru acumulare - a înregistrat ritmuri de creștere mult peste ritmurile celorlalte componente ale cererii interne;
- ➔ **revigorarea producției interne - industrie, construcții - în cadrul căreia se detașează industria prelucrătoare, cu un aport sporit de valoare adăugată;** ca urmare, ponderea industriei prelucrătoare în producția industrială a ajuns la 80,5% față de 78,8% în semestrul I 2000;

- **creșterea reală a veniturilor și în consecință a consumului final al populației fără a se afecta indicatorii de eficiență ai economiei;**
- **reducerea, chiar dacă insuficientă, a inflației;** evoluția din ultimele luni, când inflația s-a situat constant sub 2% conduce la aprecierea că s-a intrat în faza evoluției descrescătoare și predictibile a acesteia;
- **îmbunătățirea utilizării resurselor de muncă,** atât prin majorarea numărului de salariați cât și prin creșterea generală a gradului de ocupare reflectată în reducerea pronunțată a ratei șomajului.

Este de remarcat că dezvoltarea economică din primul semestru s-a realizat într-un context internațional mai puțin favorabil, caracterizat printr-o încetinire a creșterii economice a țărilor dezvoltate.

Produsul intern brut estimat pentru semestrul I 2001 a fost, în termeni reali, în creștere cu 4,9% față de semestrul corespunzător al anului precedent. Creșterea a fost determinată în mod semnificativ de mărirea volumului de activitate, și în consecință, a valorii adăugate brute din industrie (+11,2%), construcții (+9,4%) și servicii (+2,3%).

Realizările din prima jumătate a anului evidențiază o schimbare structurală importantă în **utilizarea produsului intern brut**, în sensul creșterii semnificative a cererii interne și, în cadrul acesteia, a utilizărilor pentru acumulare.

Cererea internă (consumul populației + consumul administrației publice și private + formarea brută de capital) a crescut cu 8,7%; în cadrul acesteia consumul populației a crescut cu 7,6%, pe baza **sporirii salariului real cu 6% în semestrul I 2001 față de semestrul I 2000.**

Producția industrială s-a majorat cu 10,4% comparativ cu semestrul I 2000, datorită creșterilor din industria prelucrătoare cu 12,7% și din industria extractivă cu 3,8%, concomitent cu diminuarea cu 2,4% a producției de energie electrică și termică, gaze și apă.

Pe parcursul semestrului, evoluția producției industriale s-a caracterizat prin creșteri lună de lună, cuprinse între 4,7% și 16,3%, ceea ce indică intrarea industriei românești într-un trend caracteristic ciclului economic ascendent, prognozat, de altfel, încă de la începutul anului. Pe primele 7 luni producția industrială a sporit cu 9,6% în serie brută, respectiv cu 10,8% în serie corectată.

Productivitatea muncii în industrie a crescut cu 14,9% față de perioada corespunzătoare din anul anterior (16,5% în industria prelucrătoare și 5% în industria extractivă), în condițiile în care numărul de salariați a scăzut cu 3,9%.

Investițiile realizate în economia națională în semestrul I 2001 au fost în creștere - în termeni reali - cu 4,2% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. Creșterea din semestrul I 2001 s-a datorat cu deosebire contribuției **sectorului de stat**, a cărei investiție s-a majorat cu 9,1%.

Pe ramuri, o concentrare mai mare a investițiilor, s-a produs în industria prelucrătoare (22,3%), energie electrică și termică, gaze și apă (16,2%), agricultură (14,9%).

Asigurarea fondurilor necesare finanțării investițiilor în semestrul I 2001 s-a făcut, în principal, pe baza surselor proprii (50,5%), creditelor bancare (19,2%), fondurilor populației (15,3%) și a bugetului general consolidat (9,7%).

Exporturile realizate în semestrul I 2001 au fost de 5.696,7 milioane dolari, respectiv cu 16% mai mari decât cele înregistrate în aceeași perioadă a anului trecut.

Din analiza evoluției structurii pe mărfuri și pe țări de destinație a exporturilor rezultă următoarele aspecte mai importante:

- **concentrarea exportului** pe un număr relativ restrâns de secțiuni, patru dintre acestea deținând 71,1% din totalul exporturilor, respectiv produse ale industriei ușoare (33,7%), mașini și aparate mecanice și electrice (15,6%), produse metalurgice (13,9%), produse minerale (7,9%);
- relevantă pentru manifestarea unei **tendințe de îmbunătățire structurală a exporturilor** este creșterea cu 3,6 puncte procentuale a **ponderii produselor industriei construcțiilor de mașini** în totalul exporturilor României în perioada analizată, respectiv de la 17,3% la 20,9%, contribuția la creșterea în valoare absolută a exporturilor fiind de circa 350 milioane dolari;
- **orientarea din ce în ce mai fermă a exporturilor către țările Uniunii Europene**, care dețin în prezent o pondere de 68,1% în totalul exporturilor României comparativ cu 64,0% în semestrul I 2000. În acest context se remarcă faptul că trei state membre ale Uniunii Europene concentrează aproape o jumătate din totalul exporturilor (Italia 24,9%, Germania 15,6% și Franța 8,2%), în

special datorită ponderilor ridicate deținute de produsele industriei ușoare prelucrate în regim lohn în cadrul schimburilor comerciale cu aceste state.

Importurile realizate în semestrul I 2001 însumează 7.744,1 milioane dolari, în creștere cu 29,6% față de aceeași perioadă a anului 2000. Această sporire a importurilor, mai accentuată decât se anticipase, se datorează parțial creșterii **facturii energetice** cu 370 milioane dolari, ca urmare, în principal, a manifestării unor factori conjuncturali, respectiv climaterici:

- **influența nefavorabilă a prețului extern** la unele produse (gazul natural și huila energetică s-au importat la prețuri cu peste 50% mai mari);
- **efectele secetei**, care au determinat importuri suplimentare, în special de păcură, pentru compensarea scăderii producției de energie în centralele hidroelectrice, la care se adaugă și efectele reducerii resurselor totale de gaze naturale.

Balanța comercială pe semestrul I 2001 prezintă un deficit de 2.047,4 milioane dolari, aproape dublu comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, creșterea acestui deficit datorându-se sporirii mai accentuate a importurilor, respectiv cu 29,6%, în raport cu creșterea exporturilor, respectiv cu 16,0%. **Pe 7 luni**, exportul este de 6.721 milioane dolari, importul de 9.038 milioane dolari, rezultând un deficit de 2.317 milioane dolari.

Contul curent pe semestrul I 2001 față de aceeași perioadă a anului trecut prezintă o înrăutățire de 756 milioane dolari, în special ca urmare a accentuării deficitului comercial. De remarcat că soldul negativ al balanței serviciilor s-a ameliorat cu 60 milioane dolari, iar al balanței veniturilor cu 42 milioane dolari, contribuind la diminuarea deficitului de cont curent.

Numărul salariaților la sfârșitul semestrului I 2001 pe total economie a fost de 4.529,7 mii persoane, mai mare cu 158,7 mii persoane (3,6%) față de luna decembrie 2000 și cu 28,2 mii persoane față de sfârșitul semestrului I 2000.

La aceasta, se adaugă și creșterile la celelalte categorii de populație ocupată, astfel încât la sfârșitul semestrului I s-a înregistrat o reducere pronunțată a șomajului. **Rata șomajului** înregistrată în luna iunie 2001 a fost de 8,8%, în condițiile menținerii ratei de activitate aproximativ la același nivel din perioada corespunzătoare a anului trecut.

Creșterea **salariului mediu real** (raportul între indicele câștigului salarial mediu net și indicele prețurilor de consum) pe primele 6 luni cu circa

6% a determinat o redresare a puterii de cumpărare, salariul real reprezentând 59,5% față de 1990 comparativ cu 57,5% în anul 2000.

Economiile populației, componentă esențială ca sursă de creditare neinflaționistă, au avut o evoluție superioară față de perioada similară a anului trecut, crescând în termeni nominali cu 17,5% (ceea ce reprezintă o creștere în termeni reali cu 2,4%).

1.1.2. Nivelurile preliminate ale principalilor indicatori în anul 2001

Evoluția de până în prezent arată că nivelul creșterii economice prognozate inițial va fi depășit, preliminându-se că **produsul intern brut se va majora - în termeni reali - cu 4,5%** datorită unui aport suplimentar al cererii interne și - în cadrul acesteia - al acumulării.

Punerea în aplicare a măsurilor de îmbunătățire a mediului de afaceri va face ca ritmul de creștere a produsului intern brut să aibă ca principal suport **relansarea semnificativă a procesului investițional**, care, împreună cu celelalte elemente ale cererii interne, vor contrabalansa contribuția negativă a exportului net.

Se elimină că pe întregul an **formarea brută de capital fix** va fi - în termeni reali - cu 10% mai mare față de anul 2000, atât datorită efortului investițional al sectorului privat - caz în care se continuă trendul manifestat în anul anterior - cât, mai ales, a modificării sensibile a contribuției investițiilor bugetare, ca urmare a faptului că în bugetul general consolidat cheltuielile de capital reprezintă 3,6% din produsul intern brut față de 3,1% în anul 2000.

Relansarea economică va face posibilă o **creștere reală a veniturilor, și în consecință, a consumului final al populației**, fără a afecta indicatorii de performanță ai economiei. Se preconizează că veniturile salariale vor urma să crească - în termeni reali - mai puțin decât creșterea produsului intern brut, respectiv cu 4%, ceea ce va determina o creștere a consumului final al gospodăriilor populației cu 4,4%.

Pe această bază, se estimează o îmbunătățire a economisirii și implicit a **ratei investițiilor** care se va majora de la 18,5% în anul 2000 la 19,4% în anul 2001.

Corespunzător evoluțiilor din prima parte a acestui an, se anticipează că în anul 2001 **consumul final al administrației publice și private**, deși nu se reduce în măsura avută în vedere inițial, va avea, totuși, o contribuție mai mică (0,5%) decât celelalte elemente ale cererii interne, ca urmare a unei

creșteri moderate comparativ cu anul 2000. Astfel pentru administrația publică se prevede o creștere cu 3,4%, iar pentru administrația privată cu 2,4%.

În consecință, **cererea internă** va înregistra, în anul 2001, o creștere superioară anului anterior, respectiv 6,5% față de 4,2%.

Exportul net își menține influența negativă asupra creșterii reale a produsului intern brut, chiar dacă nivelul contribuției este mai redus decât în anul 2000. Această evoluție este determinată de creșterea preliminară a importurilor de bunuri și servicii, superioară celei a exporturilor de bunuri și servicii.

Exporturile de bunuri au fost preliminate în anul 2001 ca având o creștere de 14,8% ținându-se cont, în principal, de oferta de produse industriale la un nivel tehnologic mediu, cu o piață de desfacere asigurată, în condițiile realizării de produse competitive.

Importurile de bunuri au fost preliminate în anul 2001 cu o creștere de 21%, datorită majorării resurselor energetice din import (țigări, gaze, produse petroliere, cărbune), care suferă și o creștere a prețurilor externe, inclusiv efectele secetei precum și îmbunătățirii tehnologice a procesului de producție în toate ramurile economiei naționale, respectiv prin sporirea importurilor de mașini și utilaje.

Având în vedere estimările făcute pentru exportul și importul de bunuri în anul 2001, deficitul balanței comerciale (FOB-CIF) va fi de 3.900 milioane dolari, provenind, în special, din achiziții tot mai însemnate de echipamente și tehnologii performante pentru investiții.

Contul curent al balanței de plăți externe, în condițiile menționate, se preliminară să crească cu 923 milioane dolari față de anul 2000.

Sporurile de **valoare adăugată** se vor realiza, spre deosebire de anul 2000, în condițiile unei reduceri relative a consumurilor intermediare și, corespunzător, unei majorări a ponderii acesteia în producție.

În **industrie** se ia în calcul o creștere în anul 2001 de circa 5,6% față de anul 2000, în cadrul căreia industria prelucrătoare va crește cu 6,9%; totuși, producția industrială a majorității sectoarelor se va situa în anul 2001 cu mult sub nivelul anului 1989; numai la confecții textile, mobilier, mașini și aparate electrice se va depăși nivelul din anul 1989.

Agricultura, ramură cu multiple influențe asupra complexului economic național, dar și asupra asigurării consumului populației, se estimează să se dezvolte în anul 2001, înregistrând o creștere de 3%, din care, pentru sectorul vegetal de 4,3%, iar pentru sectorul creșterii animalelor de 1,2%.

Activitatea de construcții - în corelație cu dinamica prognozată a **investițiilor** și prin luarea în considerare a proiectelor prevăzute în Programul de guvernare vizând construcțiile social-culturale și construcțiile de locuințe - se estimează că în anul 2001 va avea o creștere cu 7,5% față de anul 2000. Valoarea adăugată brută din acest sector va spori - în termeni reali - cu 7,7%.

Se apreciază că în anul 2001 **activitatea de transport** va înregistra o evoluție pozitivă față de anul anterior (+4,6%). Volumul de mărfuri transportate, prognozat pe principalele grupe de produse pentru anul 2001, va crește cu 3,7% față de realizările anului 2000. De asemenea, numărul pasagerilor transportați va înregistra în anul 2001 o ușoară creștere (+0,9%).

Creșterea economică bazată pe relansarea procesului investițional constituie o premisă importantă **pentru reducerea graduală a ratei inflației**. Încă din acest an se va intra în faza evoluției descrescătoare și predictibile a inflației, care se va reduce de la 40,7% în anul 2000 la circa 29% în anul 2001.

Evoluția valorii produsului intern brut, rezultat al combinației influențelor unei rate a inflației în scădere și a unei creșteri economice reale, urmărește trendul inflației.

Deflatorul produsului intern brut este estimat la 132,3%, mai mic decât indicele mediu al prețurilor de consum (133,8%), ca urmare a evoluției inferioare așteptate a prețurilor din construcții, transporturi și telecomunicații, precum și a prețurilor bunurilor de capital.

Produsul intern brut nominal va înregistra o creștere moderată, urmând ca în anul 2001 să ajungă la 1.100 mii miliarde lei.

În domeniul **resurselor umane**, creșterea economică susținută va fi însoțită de o majorare a numărului de salariați, în condițiile unei îmbunătățiri importante a productivității muncii. În anul 2001, pe ansamblul economiei, productivitatea muncii, calculată ca raport între produsul intern brut și populația ocupată va crește cu 4,7%. Numărul mediu de salariați se va majora cu 65 mii de persoane, iar rata șomajului se estimează că se va situa sub 10%.

1.2. Politica monetară și valutară în anul 2001

Obiectivul prioritar al politicii monetare și valutare în anul 2001 este în continuare **reducerea substanțială a ratei inflației**. Guvernul acordă prioritate acestui indicator, care diferențiază nefavorabil România de alte state candidate la aderarea europeană.

În scopul reducerii de la 40,7% la 29% a ratei inflației măsurate prin prețurile de consum, Guvernul în colaborare cu Banca Națională a României au

elaborat, la începutul anului 2001, o **strategie în care cursului de schimb** îi revine într-o mai mică măsură rolul de compensare a dezechilibrelor externe și, într-o mai mare măsură, rolul de stabilizator anti-inflaționist, urmând ca dezechilibrele externe să fie corectate prin alte politici. În termeni tehnici, aceasta înseamnă o devalorizare a leului în raport cu dolarul american și cu EURO mai mică decât rata inflației, adică o apreciere în termeni reali a monedei naționale.

Rezultatele primelor opt luni susțin această politică. Inflația cumulată pe această perioadă (18,9%) s-a încadrat în graficul anual. Un rol important în atingerea acestui rezultat l-a avut deprecierea cu numai 14,1% a leului față de dolar și cu 14,3% față de EURO, adică aprecieri reale ale monedei naționale de 4,2% și, respectiv, 4,0% (tabelul nr.1). Se consideră că la acest nivel de apreciere reală impactul asupra reducerii inflației este semnificativ (întrucât numeroase contracte din economie sunt indexate implicit sau explicit la cursul de schimb), în timp ce efectul asupra deteriorării contului curent al balanței de plăți este neglijabil și poate fi compensat de câștigurile de productivitate a muncii (corectate cu creșterile salariale reale).

Tabelul nr.1. Inflația și deprecierea leului în primele luni ale anului 2001

	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August
Rata inflației (lunară)	3,7	2,3	2,0	2,7	1,7	1,6	1,3	2,2
Rata inflației (cumulată)	3,7	6,0	8,2	11,1	13,0	14,8	16,3	18,9
Deprecierea față de USD lunară	-2,4	-2,1	-1,8	-2,1	-2,2	-1,6	-1,4	-1,5
Deprecierea față de USD cumulată	-2,4	-4,5	-6,2	-8,2	-10,1	-11,6	-12,8	-14,1
Deprecierea față de EURO lunară	-6,6	-0,3	-0,5	-0,1	-0,1	0,7	-2,1	-5,9
Deprecierea față de EURO cumulată	-6,6	-6,9	-7,4	-7,5	-7,6	-7,0	-8,9	-14,3

-procente-

Pe lângă obiectivul primordial al reducerii inflației, politica monetară și valutară au urmărit alte câteva obiective, precum: **reducerea ratei dobânzii**, concomitent cu progresele durabile în procesul de dezinflație și cu îmbunătățirea poziției financiare a României; **stimularea creșterii pe baze sănătoase a creditului neguvernamental**; **creșterea până la nivelul optim și consolidarea rezervelor internaționale ale României**.

Rata dobânzii de pe piața interbancară a fost în permanență corelată cu rata dobânzii practică de Ministerul Finanțelor Publice la emisiunile de titluri de stat. Decisivă în procesul de reducere a dobânzilor nominale a fost necesitatea redusă a Ministerului Finanțelor Publice de a se împrumuta de pe piața internă, în condițiile în care, în colaborare cu Banca Națională a României, a obținut circa 750 milioane EURO în prima jumătate a anului, prin două emisiuni de obligațiuni. Această sumă, echivalentă cu aproximativ 2% din produsul intern brut, a permis constituirea în trezorerie a unui stoc-tampon de finanțare a deficitului bugetar și să dicteze practic condițiile de dobânzi de pe piața primară a titlurilor de stat. În aceste condiții, după ce în primele două luni ale anului dobânzile s-au menținut relativ constante, în luna martie a fost amorțat un proces de reducere a ratelor dobânzii. Acest proces a continuat până în luna august, când dobânzile nominale s-au stabilizat pe un nou palier, aflat cu aproximativ 14 puncte procentuale mai jos decât la începutul anului.

Încurajate de acest fenomen băncile comerciale au reluat procesul creditării sectorului neguvernamental al economiei, la dobânzi reale care, deși încă ridicate, sunt totuși mai accesibile solicitanților de credit. Creditul neguvernamental a crescut cu 32,5% în primele opt luni ale anului, cu mult peste rata inflației aferente acestei perioade, respectiv, cu 11,4% în termeni reali (tabelul nr.2).

Tabelul nr.2. Evoluția creditului intern

-miliarde lei-

Sfârșitul perioadei	Ianuarie 2001	Februarie 2001	Martie 2001	Aprilie 2001	Mai 2001	Iunie 2001	Iulie 2001	August 2001
CREDIT INTERN, NET	111.134,7	115.133,4	116.885,2	122.867,1	123.443,4	115.203,8	120.005,0	122.833,3
modificare % față de decembrie 2000	-1,6	2,0	3,5	8,8	9,4	2,1	6,3	8,8
CREDIT NEGUVERNAMENTAL	78.794,0	82.010,8	84.427,6	88.398,0	90.381,0	92.884,8	97.206,0	99.369,0
modificare % față de decembrie 2000	5,0	9,3	12,6	17,9	20,5	23,8	29,6	32,5
CREDIT GUVERNAMENTAL NET	32.340,7	33.122,7	32.457,6	34.469,1	33.062,4	22.319,0	22.799,0	23.464,3
modificare % față de decembrie 2000	-14,6	-12,6	-14,3	-9,0	-12,7	-41,1	-39,8	-38,1
ÎN TERMENI REALI								
CREDIT INTERN, NET								
modificare % față de decembrie 2000	-5,1	-3,8	-4,3	-2,1	-3,2	-11,1	-8,6	-8,5
CREDIT NEGUVERNAMENTAL								
modificare % față de decembrie 2000	1,3	3,1	4,0	6,1	6,6	7,8	11,4	11,4
CREDIT GUVERNAMENTAL NET								
modificare % față de decembrie 2000	-17,7	-17,5	-20,8	-18,1	-22,8	-48,7	-48,3	-47,9

Un rol important la stimularea creditului neguvernamental și la diminuarea marjelor dintre dobânda activă și dobânda pasivă practicate de băncile comerciale, l-a avut decizia Băncii Naționale a României de a diminua, în două rânduri, rata rezervelor minime obligatorii: de la 30% la 27% (la 1 iulie 2001) și de la 27% la 25% (la 1 octombrie 2001).

Obiectivul **creșterii rezervelor valutare** la circa 3,5 miliarde dolari a fost, practic, atins încă de la jumătatea anului, odată cu intrarea banilor din emisiunea de euro-obligațiuni pe șapte ani (600 milioane EURO). De comun acord cu Guvernul, Banca Națională a României a considerat că o forțare a depășirii acestui nivel al rezervelor, chiar dacă era tehnic posibilă, nu era dezirabilă, întrucât ar fi presupus o depreciere a leului mai rapidă, inconsistentă cu obiectivul primordial al reducerii ratei inflației. Se va acționa ca, și după plata la scadență a obligațiunilor “Samurai” (emise în anul 1996), în luna octombrie 2001, în valoare de circa 270 milioane dolari, Banca Națională a României să se încadreze până la sfârșitul anului, în obiectivul stabilit pentru creșterea rezervelor valutare (tabelul nr.3).

Tabelul nr.3. Evoluția rezervelor valutare ale României în anul 2001

-milioane dolari^{*)}-

	Ianuarie 2001	Februarie 2001	Martie 2001	Aprilie 2001	Mai 2001	Iunie 2001	Iulie 2001	August 2001	Septembrie 2001
STOC	2.571,66	2.624,40	2.823,62	2.887,27	3.037,07	3.580,98	3.600,52	3.660,31	3.686,34
CREȘTERE FAȚĂ DE LUNA PRECEDENTĂ									
- sume	74,79	52,74	199,20	63,65	149,79	543,91	19,53	59,78	26,03
- %	3,00%	2,05%	7,59%	2,25%	5,19%	17,91%	0,55%	1,66%	0,71%
din care: cumpărări nete pe piața valutară interbancară									
	-92,79	146,05	122,12	128,87	54,05	124,73	115,08	18,75	77,69

^{*)} Datele corespund ultimei zile lucrătoare din luna respectivă

1.3. Evoluții fiscale și bugetare în anul 2001

Bugetul general consolidat pe anul 2001 a adoptat o viziune pragmatică, deschisă spre economia reală și spre nevoile resimțite, în modul cel mai direct, de către cetățenii țării, fiind subordonat scopurilor, obiectivelor și țințelor majore ale politicilor macroeconomice din acest an, în vederea construirii noii economii.

1.3.1. Politica fiscală

Bugetul, ca principal instrument al politicii fiscale, prin organizare și procedee, influențează situația macroeconomică și stă la baza analizei și formulării politicii fiscale de a influența distribuția veniturilor prin instrumentele specifice (impozite, programe de protecție socială) și stimularea economiei, precum și coordonarea acestora pentru realizarea obiectivelor

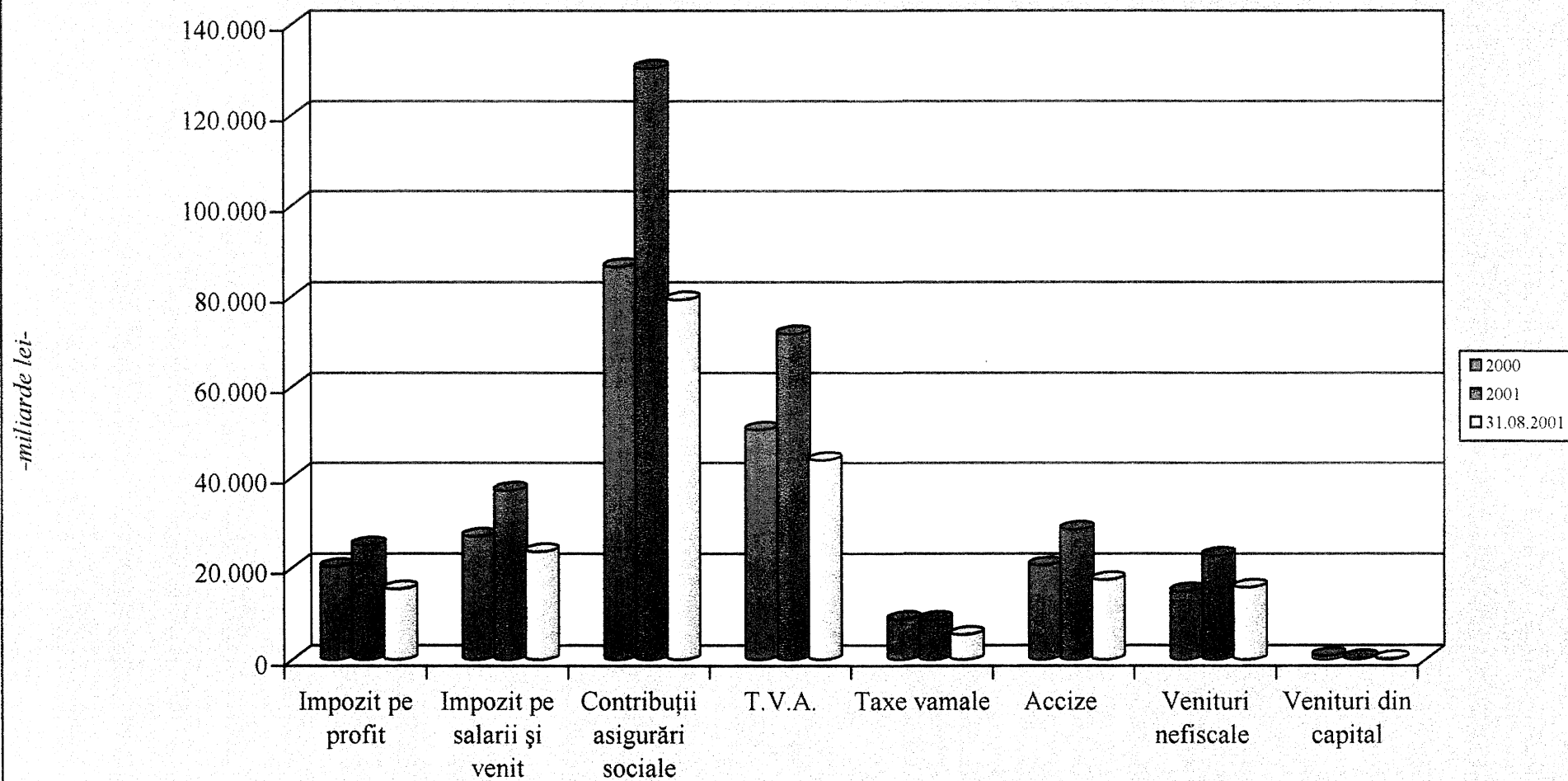
macroeconomice strategice: stabilizarea creșterii economice, reducerea inflației și a șomajului, reducerea deficitului de cont curent.

Pornind de la aceste considerente, politica fiscală promovată în anul 2001 poate fi caracterizată astfel:

- **O politică fiscală sănătoasă** care a reușit să mențină deficitul bugetar, la nivelul corespunzător obiectivului de stabilitate economică, în corelație cu asigurarea finanțării neinflaționiste și a unui ritm sustenabil de acumulare a datoriei publice.
- **O politică fiscală prudentă** care a contribuit într-adevăr la îmbunătățirea performanțelor economice și redistribuirea poverii fiscale, fără să antreneze creșteri drastice ale cerințelor de împrumut ale sectorului public și astfel să determine evicționarea sectorului privat.
- **Promovarea unui pachet de măsuri fiscale** care au vizat, în principal, următoarele:
 - ❖ acordarea de facilități fiscale pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
 - ❖ simplificarea impozitării microîntreprinderilor care realizează venituri reprezentând echivalentul în lei de până la 100 mii EURO și un număr de până la 9 salariați, prin introducerea unui regim de impozitare de 1,5% asupra veniturilor trimestriale;
 - ❖ revizuirea sistemului actual de accize prin majorarea nivelului cotelor la unele categorii de produse (cele nocive sănătății sau care nu sunt de strictă necesitate populației).
- **Ponderea veniturilor totale în produsul intern brut** proiectate pentru anul 2001 a fost de 32,7% față de 31,5% în anul 2000, mărime determinată nu de majorarea cotelor de impozitare, ci de măsurile ce au fost luate pentru îmbunătățirea gradului de colectare a obligațiilor curente și restante.

Principalele caracteristici structurale ale veniturilor bugetului general consolidat în perioada 2000-2001 sunt prezentate în tabelul nr.4 și în planșa nr.1.

Evoluția principalelor venituri ale bugetului general consolidat în perioada 2000-2001

Planșa nr.1

**Tabelul nr.4. Evoluția veniturilor bugetului general consolidat
în perioada 2000-2001**

	-miliarde lei-			-% din P.I.B.-			Grad de realizare al programului
	Realizări 2000	Program 2001	Realizări 31.08. 2001	Realizări 2000	Program 2001	Realizări 31.08. 2001	
VENITURI -TOTAL	251.095,4	359.410,8	221.436,4	31,5	32,7	20,1	61,6
din care:							
Venituri fiscale	235.048,2	335.808,0	205.485,6	29,5	30,5	18,7	61,2
Impozite directe din care:	141.969,6	205.376,0	126.604,3	17,8	18,7	11,5	61,6
-impozit pe profit	20.334,3	25.101,0	15.375,3	2,6	2,3	1,4	61,3
-impozit pe salarii și venit	26.997,9	37.180,0	23.590,2	3,4	3,4	2,1	63,4
-contribuții de asigurări sociale	86.556,8	130.474,6	79.310,7	10,9	11,9	7,2	60,8
Impozite indirecte din care:	93.078,6	130.432,0	78.881,3	11,7	11,9	7,2	60,5
-taxa pe valoarea adăugată	50.438,7	71.844,0	43.772,0	6,3	6,5	4,0	60,9
-accize	20.636,3	28.555,0	17.386,2	2,6	2,6	1,6	60,9
-taxe vamale	8.702,3	8.697,0	5.436,1	1,1	0,8	0,5	62,5
Venituri nefiscale	14.896,8	22.835,3	15.738,5	1,9	2,1	1,4	68,9
Venituri din capital	825,7	340,5	206,0	0,1			60,5
Donații și sponsorizări	324,7	420,0	6,3				1,5

Veniturile bugetului general consolidat pe anul 2001 au fost proiectate la 32,7% din produsul intern brut, în creștere cu 1,2 puncte procentuale față de anul 2000, în structura cărora impozitele directe sunt estimate să dețină 18,7% din produsul intern brut, iar cele indirecte 11,9% (în creștere cu 0,2 puncte procentuale față de anul anterior). În perioada 1 ianuarie - 31 august 2001 veniturile încasate ale bugetului general consolidat au reprezentat 61,6% din program.

În execuție, în perioada 1 ianuarie - 31 august 2001, principalele surse de venituri ale bugetului general consolidat s-au realizat astfel:

- ➔ **Impozitul pe profit** s-a încasat în proporție de 61,3% din program, realizare determinată, în principal, de creșterea producției industriale, a comerțului cu amănuntul, precum și a volumului de investiții.
- ➔ **Impozitul pe salarii și venit** s-a realizat în proporție de 63,4% din program, fiind impozitul cu cel mai mare randament de colectare, evoluție determinată de:
 - ❖ îmbunătățirea gradului de colectare;
 - ❖ creșterea salariului mediu brut față de aceeași perioadă a anului 2000, corelat cu modificarea baremului de impozitare și a deducerilor personale de bază și a celor suplimentare;

- ❖ creșterea numărului de contribuabili.
- ➔ **Taxa pe valoarea adăugată** s-a încasat în proporție de 60,9% din program, datorită, în principal, creșterii valorii adăugate brute.
- ➔ **Accizele** s-au realizat în proporție de 60,9% din program, ca urmare a:
 - ❖ creșterii gradului de colectare pe fondul reducerii accizelor pe unitatea de produs la carburanți auto și la băuturi alcoolice și băuturi alcoolice naturale;
 - ❖ creșterii producției industriale în ramura prelucrării tutunului, precum și în ramura industriei alimentare și a băuturilor.

1.3.2. Politica bugetară

Politica bugetară promovată în anul 2001 a avut în vedere realizarea unei distribuții eficiente și transparente a fondurilor bugetare, prin stabilirea unui sistem coerent de priorități în repartizarea acestora pe sectoare.

Structura economică a cheltuielilor bugetului general consolidat în perioada 2000-2001 este redată în tabelul nr.5 și în planșa nr.2.

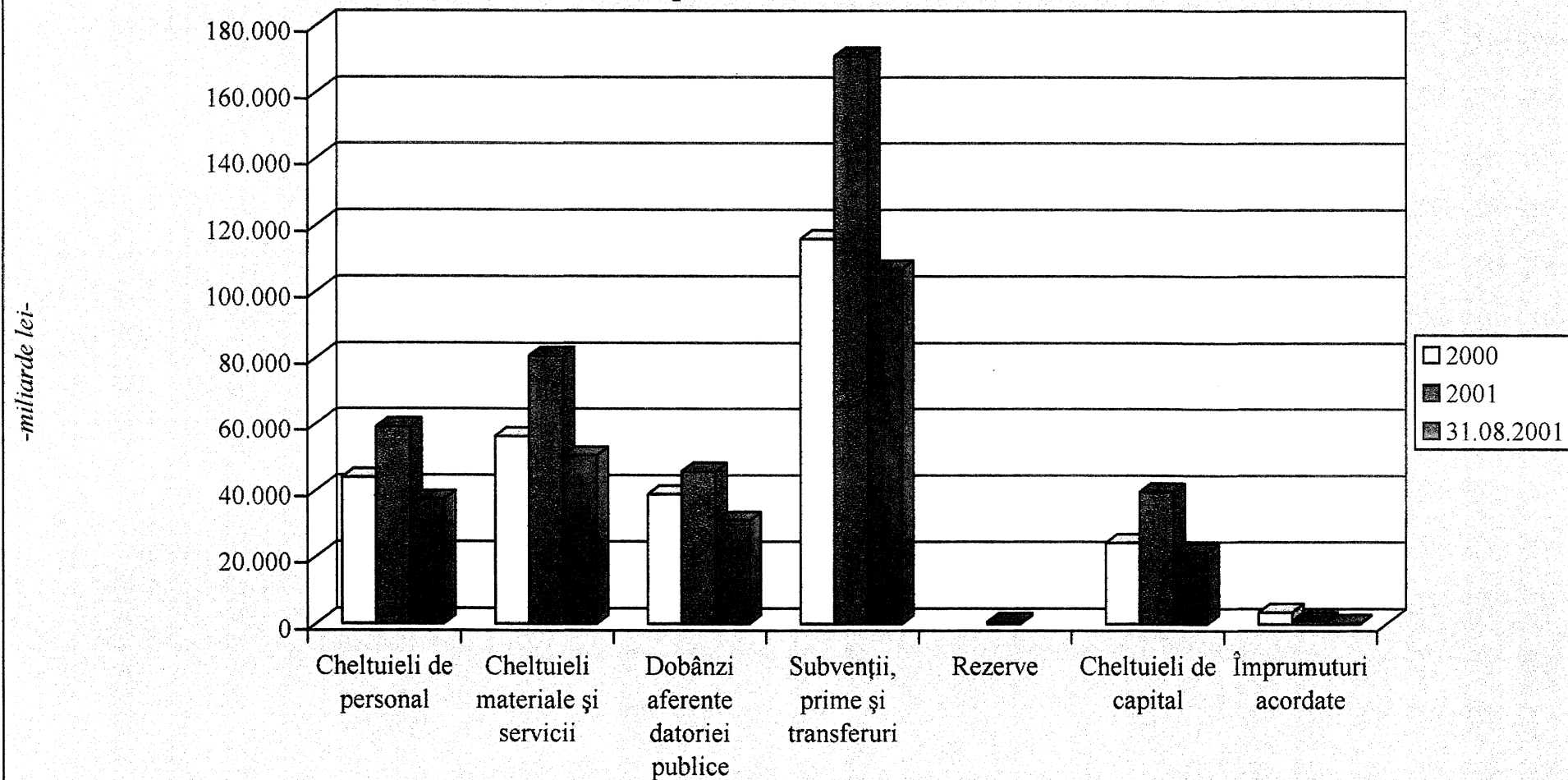
Tabelul nr.5. Cheltuielile bugetului general consolidat în perioada 2000-2001

	-miliarde lei-			-% din P.I.B.-		
	Realizări 2000	Program 2001	Realizări 31.08. 2001	Realizări 2000	Program 2001	Realizări 31.08. 2001
CHELTUIELI -TOTAL din care:	283.140,4	398.164,8	247.350,0	35,5	36,2	22,5
Cheltuieli de personal	43.894,1	59.290,2	37.284,9	5,5	5,4	3,4
Cheltuieli materiale și servicii	56.292,2	80.803,6	50.568,0	7,1	7,3	4,6
Dobânzi aferente datoriei publice	38.973,2	45.739,7	31.039,1	4,9	4,2	2,8
Subvenții, prime și transferuri	115.904,7	170.832,7	106.766,5	14,6	15,5	9,7
Rezerve		694,5			0,1	
Cheltuieli de capital	24.481,8	39.692,2	21.379,9	3,1	3,6	1,9
Împrumuturi acordate	3.594,4	1.111,9	311,6	0,5	0,1	

Principalele tendințe și orientări ale politicii bugetare în anul 2001 pot fi sintetizate astfel:

- ➔ **cheltuielile bugetului general consolidat** au fost proiectate să dețină 36,2% în anul 2001, în creștere cu 0,7 puncte procentuale față de anul 2000. În execuție, la data de 31 august 2001, acestea au reprezentat 22,5% din produsul intern brut;
- ➔ **subvențiile, primele și transferurile** continuă să dețină ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor bugetare atât la nivelul programului pe anul 2001 (15,5% din produsul intern brut) cât și în

Evoluția cheltuielilor bugetului general consolidat în perioada 2000-2001

Planșa nr.2

execuție (9,7% din produsul intern brut), urmate de **cheltuielile materiale și servicii** (7,3% din produsul intern brut la nivelul programului pe anul 2001 și 4,6% în execuție), **dobânzile aferente datoriei publice** (4,2% din produsul intern brut la nivelul programului și 2,8% în execuție).

→ Fonduri importante au fost alocate cu prioritate, atât prin programul pe anul 2001 cât și în execuția la 31 august 2001, către următoarele domenii: asistență socială, alocații pentru copii, pensii și alte ajutoare (10,8% din produsul intern brut, respectiv 6,6%), învățământ (4,0% din produsul intern brut, respectiv 2,1%), sănătate (4,2% din produsul intern brut, respectiv 2,6%), transporturi și comunicații (3,3% din produsul intern brut, respectiv 1,7%), ordine publică și siguranță națională (2,0% din produsul intern brut, respectiv 1,1%), urmărindu-se:

- ❖ îmbunătățirea criteriilor de eligibilitate către grupurile realmente defavorizate;
- ❖ continuarea reformei în domeniul învățământului;
- ❖ crearea unui sistem de sănătate bazat pe cost-eficiență, sustenabil pe termen mediu și lung;
- ❖ modernizarea și dezvoltarea infrastructurii în transporturi;
- ❖ îmbunătățirea managementului cheltuielilor publice prin extinderea bugetului pe bază de programe la un număr de 13 ministere și agenții cheltuitoare, avându-se în vedere că, potrivit acestei metode, prioritățile bugetare au o fundamentare riguroasă, pe baza raportului cost-beneficiu;
- ❖ descentralizarea unor servicii publice și finanțarea acestora din bugetele locale, respectiv a cheltuielilor instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat, creșelor și centrelor locale de consultanță agricolă.

1.3.3. Deficitul bugetar

Pentru anul 2001 a fost proiectat un deficit bugetar de 3,5% din produsul intern brut, avându-se în vedere finanțarea sa neinflaționistă cu preponderență din surse externe, pentru a elibera surse interne de finanțare pentru sectorul neguvernamental. Astfel, la 31 iulie 2001, din totalul creditului intern, numai 19,0% era direcționat către sectorul guvernamental, în timp ce 81,0% era alocat sectorului neguvernamental, cu efecte pozitive asupra economiei reale.

Execuția bugetară la data de 31 august 2001 evidențiază un deficit de 2,4% din produsul intern brut, menținându-se în limitele proiectate, în principal, datorită influenței favorabile a bugetelor locale, fondului pentru plata ajutorului de șomaj, fondului de asigurări sociale de sănătate.

Influențele arătate, având un caracter temporar și conjunctural, o anumită incertitudine trebuie asociată acestei evaluări. Astfel, excedentul bugetelor locale se va consuma în cea mai mare parte până la sfârșitul anului, în timp ce unele programe prevăzute în bugetul fondului pentru plata ajutorului de șomaj înregistrează o relativă întârziere.

1.3.4. Datoria publică

Indicatorii datoriei publice interne și cei ai datoriei externe totale arată că România are încă un grad de îndatorare redus.

La 31 iulie 2001, ponderea datoriei publice era de 28,5% din produsul intern brut, datoria publică externă reprezentând 20,2%. În cadrul acesteia se remarcă ponderea mai mare a datoriei publice externe directe, de 13,6% din produsul intern brut, față de datoria publică externă garantată (6,6% din produsul intern brut).

La sfârșitul anului 2001 se estimează o pondere a datoriei publice totale în produsul intern brut de 31,2%. Comparativ cu anul 1997 gradul de îndatorare este mai mare cu 3,4 puncte procentuale (tabelul nr.6 și planșa nr.3).

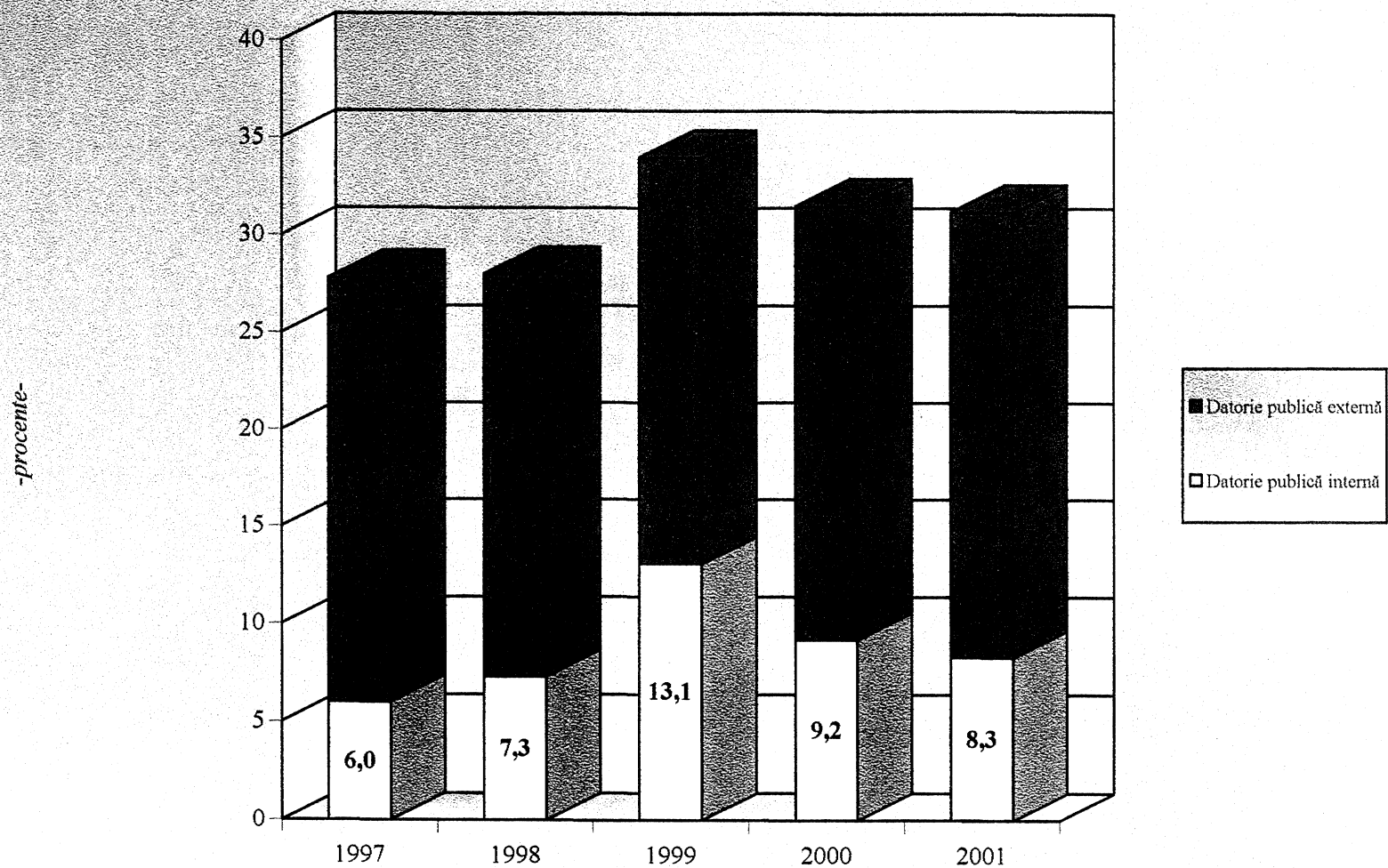
Tabelul nr.6. Evoluția ponderii datoriei publice în produsul intern brut în perioada 1997-2001

	-procente-				
	1997	1998	1999	2000	2001
Total datorie publică	27,8	28,0	34,0	31,5	31,2
Datorie publică internă	21,8	20,7	20,9	22,3	22,9
Datorie publică externă	6,0	7,3	13,1	9,2	8,3

Serviciul datoriei publice va fi plătit prin împrumuturi noi sau refinanțare pe piața internă sau externă în funcție de costurile comparative, directe și indirecte, ale celor două tipuri de împrumuturi și de necesitatea restructurării datoriei publice externe în favoarea împrumuturilor cu scadențe de peste trei ani. De asemenea, obiectivul restructurării datoriilor în favoarea scadențelor pe termen lung include împrumuturile pe piețele private de capital.

Extinderea maturității împrumuturilor prin titluri de stat este și obiectivul urmărit în managementul datoriei publice interne, anul 2001

Evoluția ponderii datoriei publice în produsul intern brut în perioada 1997-2001

Planșa nr.3

constituind piatra de temelie în acest proces care necesită câștigarea încrederii piețelor financiare.

Astfel, în managementul datoriei publice interne au fost făcute eforturi de creștere a volumului titlurilor de stat emise cu scadențe la 6 luni și 1 an, introducându-se în același timp certificatele cu scadențe la 6 luni vândute direct populației.

Noua orientare în managementul datoriei publice interne către extinderea maturității titlurilor de stat este susținută și de emisiunea de titluri de stat în valută, singurul instrument cu scadență de peste un an acceptat de piețele financiare românești.

Această extindere a curbei de maturitate a instrumentelor de finanțare și refinanțare ale datoriei publice interne crează pentru următorii ani avantajul diminuării volumului lunar de titluri de refinanțat, fapt reflectat în ratele de dobândă și implicit în presiunea datoriei publice interne asupra bugetului de stat.

Politica de depreciere a monedei naționale în limitele ratei inflației aplicată de Banca Națională a României face ca dobânda nominală oferită la aceste titluri în valută să poată fi asimilată dobânzii reale, transformându-le în instrumente mult mai ieftine decât împrumuturile în lei, ale căror dobânzi reale depășesc 10%. Apelarea la împrumuturile în valută reduce și nevoia de finanțare și refinanțare în lei, ușurând astfel misiunea Băncii Naționale a României de a atinge obiectivele de politică monetară.

Este de remarcat în acest sens reducerea dobânzilor la emisunile de titluri de stat pe piața interbancară. Dacă la începutul anului 2001 titlurile de stat erau emise la dobânzi anualizate de 60%, la momentul septembrie 2001 portofoliul de titluri de stat în lei emise pe piața interbancară (titluri în valoare de 24.965 miliarde lei) avea o dobândă medie anualizată de 45,58%.

1.3.4.1. Datoria publică internă

Stocul datoriei publice interne totale la data de 31 iulie 2001 însumează 91.827,7 miliarde lei și, în conformitate cu prevederile Legii nr.81/1999, reflectă totalitatea obligațiilor statului provenind din împrumuturi contractate direct de pe piața internă, inclusiv sumele primite temporar din sursele trezoreriei statului, fiind destinate finanțării și refinanțării deficitelor bugetare și a unor necesități ale Guvernului aprobate în baza unor acte normative speciale.

Pentru anul 2001 se estimează că dobânzile aferente datoriei publice interne vor fi în sumă de 27.900 miliarde lei (2,5% din produsul intern brut), iar în anul 2002 aceste dobânzi se vor ridica la suma de 28.944 miliarde lei (2,0%

din produsul intern brut). Se observă, în concluzie, o reducere a presiunii dobânzilor la datoria publică internă asupra cheltuielilor bugetare pe fondul unei diminuări a ratelor reale de dobândă, atât pe piața interbancară, la împrumuturile directe de la populație, cât și datorită împrumuturilor în valută de pe piața internă ale căror rate de dobândă sunt corelate cu dinamica indusă pe piețele internaționale de scăderea randamentului la titlurile în dolari.

1.3.4.2. Datoria publică externă

La 31 iulie 2001, datoria publică externă efectivă a fost de 7.513,5 milioane dolari S.U.A., în creștere cu 655,9 milioane dolari S.U.A., față de sfârșitul anului 2000. Ritmul de creștere al datoriei publice externe efective a fost de 9,6% în primele 7 luni ale anului, față de sfârșitul anului 2000, ritm inferior (cu 0,3 puncte procentuale) celui al datoriei externe efective totale (tabelul nr.7).

În aceeași perioadă, datoria publică externă directă a crescut cu 9,2%, iar datoria publică externă garantată cu 10,3% (planșa nr.4).

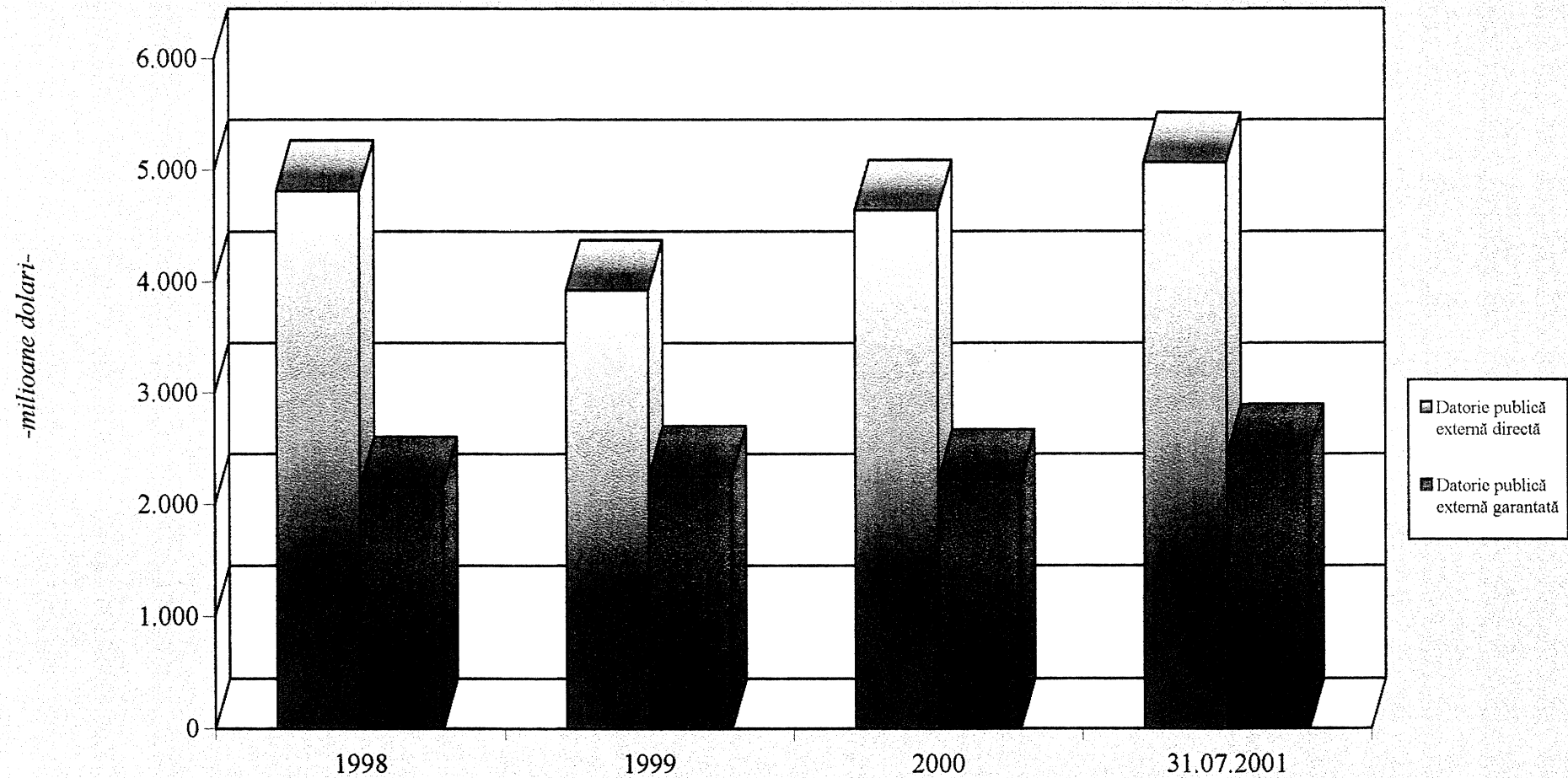
Ponderea datoriei publice externe efective în datoria externă totală se menține, la sfârșitul lunii iulie 2001, la nivelul anului 2000, (de circa 70%), în ușoară scădere față de anii anteriori, ceea ce denotă faptul că s-a înregistrat o ușoară creștere a ponderii datoriei comerciale negarantate.

**Tabelul nr.7. Datoria externă efectivă pe termen mediu și lung
și rezervele internaționale brute**

	-milioane dolari S.U.A., la sfârșitul perioadei-			
	1998	1999	2000	31 iulie 2001
Datoria externă pe termen mediu și lung	9.321,8	8.573,2	10.076,0	10.894,0
Datoria publică directă	4.814,1	3.925,4	4.639,4	5.066,8
Datoria publică garantată	2.152,0	2.248,8	2.218,2	2.446,7
Datoria comercială negarantată	2.355,7	2.399,0	3.218,4	3.380,5
Ponderea datoriei externe pe termen mediu și lung în produsul intern brut (%)	22,5	30,0	27,0	28,7
Datoria externă pe termen mediu și lung, pe creditori				
Instituții financiare internaționale	3.713,5	3.884,6	4.349,5	4.456,0
Relații bilaterale	1.134,5	982,7	894,7	822,3
Bănci private (inclusiv piețe de capital)	3.474,1	2.591,3	2.841,3	3.496,9
Alți creditori	999,7	1.114,6	1.990,5	2.118,8
Rezerve internaționale brute	3.791,7	3.653,6	4.841,7	5.848,6
Aur	924,3	966,6	919,5	896,9
Devize convertibile, din care:	2.867,4	2.687,0	3.922,2	4.951,7
DST	1,2	10,1	1,0	2,2

NOTĂ: la calculul ponderii în produsul intern brut s-au utilizat cursurile medii de schimb lei/USD pentru anul 2001: 29.078 lei/USD.

Evoluția datoriei publice externe

Planșa nr.4

Componenta pe tipuri de creditori a datoriei publice externe, la 31 iulie 2001, relevă ponderea importantă a instituțiilor financiare internaționale; o pondere de 66% din datoria publică externă efectivă provine de la creditorii multilaterali și bilaterali (tabelul nr.8 și planșa nr.5).

Tabelul nr.8. Structura datoriei publice externe pe creditori la 31 iulie 2001

-milioane dolari-	
Datorie publică externă	7.513,5
- multilaterali	3.742,9
- bilaterali	721,5
- piețe externe de capital	1.754,5
- bănci private și alții	1.294,6

Structura datoriei publice externe pe tipuri de debitori la 31 iulie 2001 relevă ponderea semnificativă a datoriei guvernamentale (67%), urmată de aceea a agenților economici (24%) (tabelul nr.9 și planșa nr.6).

Tabelul nr.9. Structura datoriei publice externe pe debitori la 31 iulie 2001

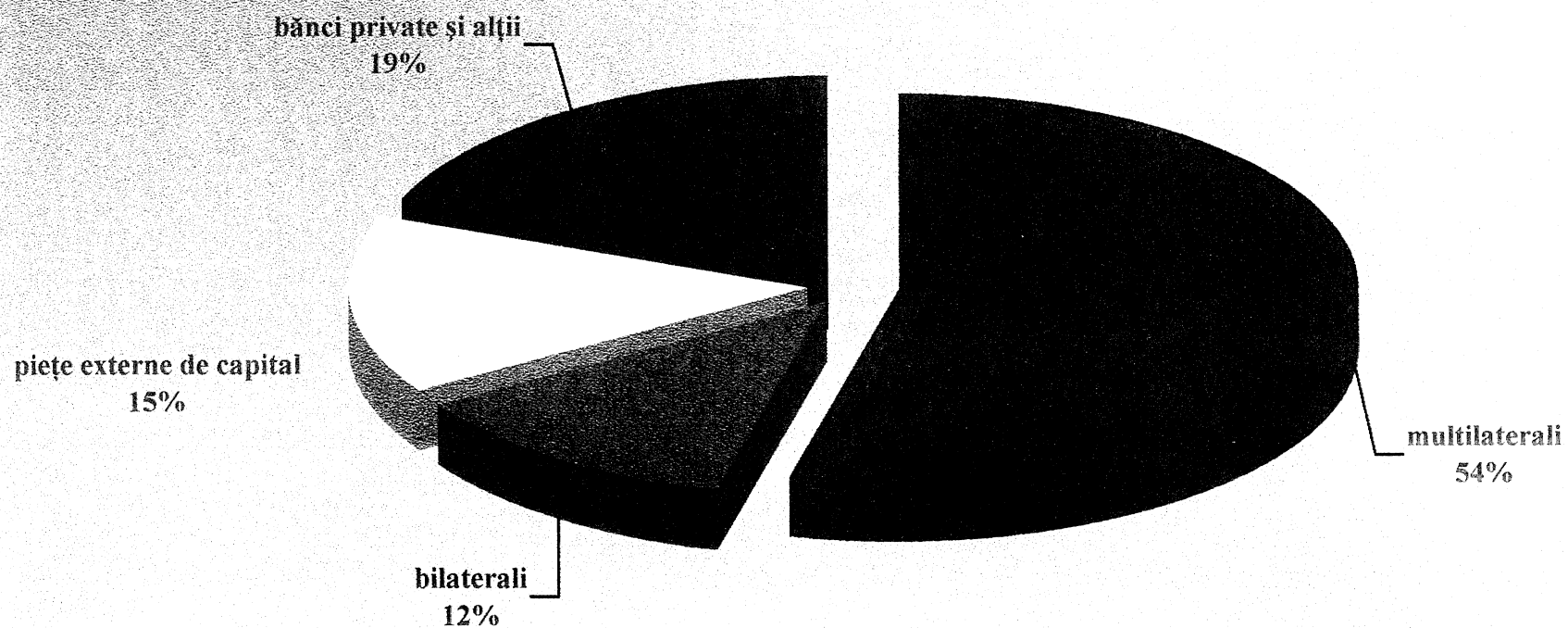
-milioane dolari-	
Datorie publică externă	7.513,5
- datoria guvernamentală	5.055,0
- datoria B.N.R.	692,0
- agenți economici	1.766,5

Structura portofoliului datoriei publice externe efective la sfârșitul primelor șapte luni ale anului 2001 relevă că principala valută componentă este dolarul S.U.A. (50,4%), urmat de EURO (26,4%), marca germană (8,0%), DST (4,9%), yenul japonez (4,3%) etc. (planșa nr.7).

Structura datoriei publice externe după tipul dobânzilor evidențiază că aproximativ 50% reprezintă împrumuturi externe cu dobândă variabilă. Aceasta înseamnă că în viitor, o atenție deosebită trebuie acordată utilizării instrumentelor derivate de protecție împotriva riscului dobânzii.

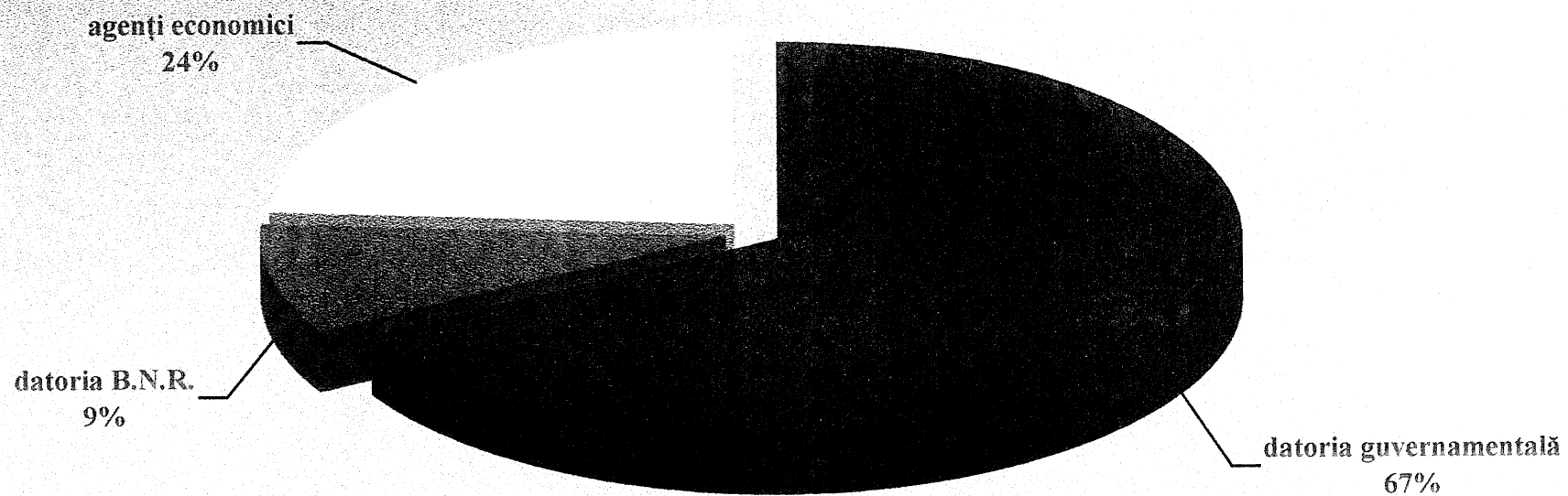
Serviciul datoriei publice externe estimat pentru anul 2001 este de 1.915,5 milioane dolari S.U.A. Serviciul datoriei publice va fi plătit prin împrumuturi noi sau refinanțare pe piața internă sau externă în funcție de costurile comparative, directe și indirecte, ale celor două tipuri de împrumuturi și de necesitatea restructurării datoriei publice externe în favoarea împrumuturilor cu scadențe de peste trei ani.

Structura datoriei publice externe pe creditori la 31 iulie 2001

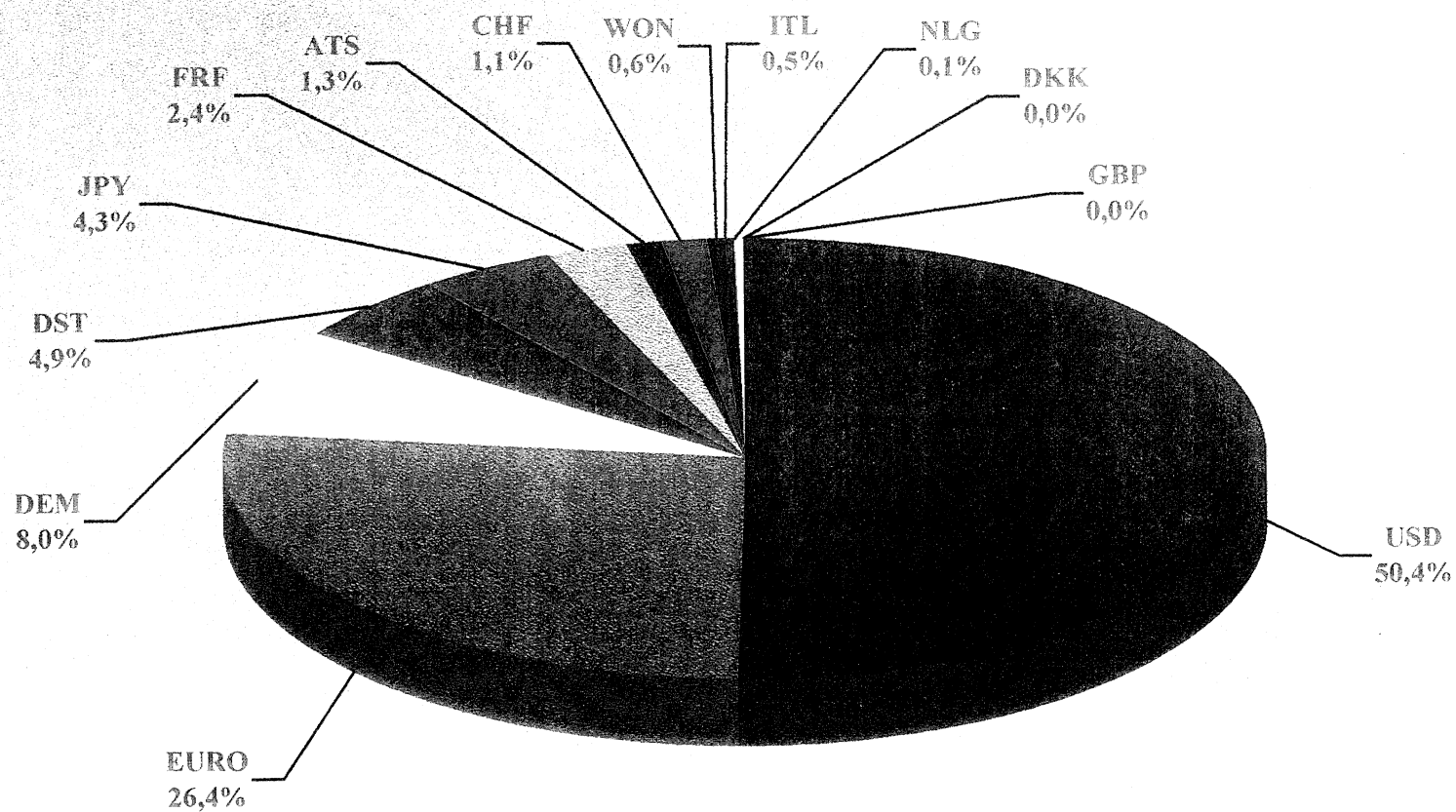
Planșa nr.5

Structura datoriei publice externe pe debitori la 31 iulie 2001

Planșa nr.6

**Structura datoriei publice externe pe valute componente
la 31 iulie 2001**

Planșa nr. 7

Structura pe scadențe a datoriei publice externe efective indică o situație favorabilă, circa 80% din datoria publică externă având scadențe peste 5 ani (tabelul nr.10 și planșa nr.8).

Tabelul nr.10. Structura datoriei publice externe pe scadențe la 31 iulie 2001

-milioane dolari-	
Datorie publică externă	7.513,5
- între 1 - 5 ani	1.463,2
- între 1 - 10 ani	1.973,1
- mai mare de 10 ani	4.077,2

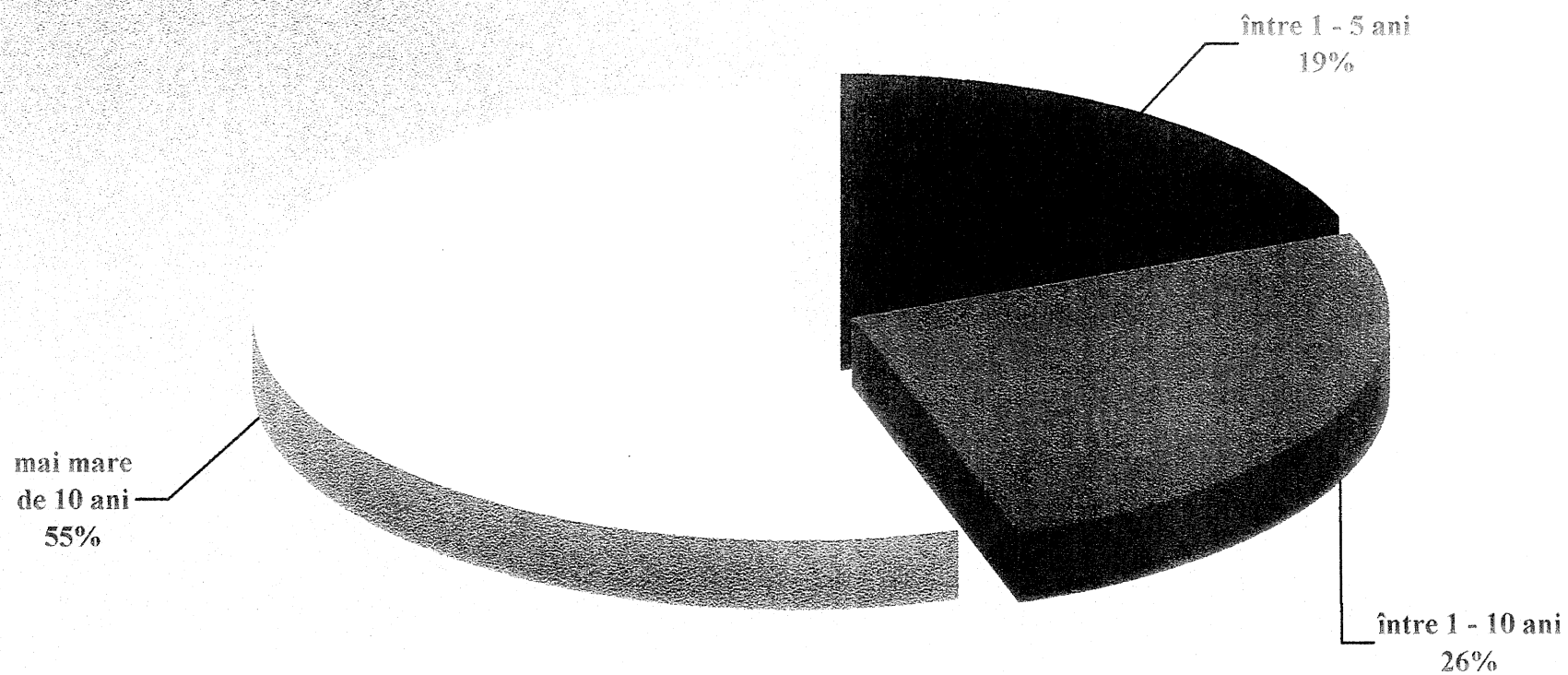
Având în vedere conjunctura externă favorabilă (existența unor lichidități semnificative pe piața financiară internațională și rate scăzute ale dobânzilor în țările dezvoltate) s-au reluat **emisiunile de obligațiuni** denominate în valută, pe piețele externe. În anul 2001, pentru finanțarea deficitului bugetar, România a lansat emisiuni de euro-obligațiuni în valoare de 750 milioane EURO. Datorită îmbunătățirii rating-ului de țară de către unele agenții de rating (Standard&Poor's), ultima emisiune, deși cu scadență mai mare, a fost emisă cu o rată a dobânzii inferioară emisiunilor precedente.

Datoria publică garantată de stat reprezintă o parte însemnată (aproximativ 32,6%) din datoria publică externă efectivă, la 31 iulie 2001. La această dată, ponderea plăților din bugetul de stat pentru creditele externe garantate de stat (rata eșecului) a fost de 25,9% din totalul serviciului datoriei publice externe garantate.

În procesul de elaborare a bugetului de stat, Ministerul Finanțelor Publice ia în considerație plățile pe care, în calitatea sa de garant, ar urma să le efectueze în contul agenților economici aflați în lipsă de lichidități. În vederea recuperării sumelor achitate la extern pentru acești agenți economici, au fost încheiate convenții între Ministerul Finanțelor Publice și debitori. Conform legislației în vigoare, la sumele restante se aplică penalitățile aferente corespunzător legislației în vigoare. În baza prevederilor Convențiilor semnate cu debitorii, s-au încheiat procese- verbale de conciliere în care s-au prevăzut modalități concrete de recuperare a sumelor achitate de Ministerul Finanțelor Publice.

Datoria publică externă contractată a fost, la 31 iulie 2001, de 13.787,9 milioane dolari S.U.A. și a avut următoarele caracteristici, comparativ cu sfârșitul anului 2000:

Structura datoriei publice externe pe scadențe la 31 iulie 2001

Planșa nr.8

- pe total, creșterea în ultimele 7 luni a fost de 756,3 milioane dolari S.U.A., ca structură constatându-se o ușoară îmbunătățire a situației, prin scăderea ponderii datoriei pe termen de până la 3 ani în favoarea datoriei cu scadențe peste 3 ani;
- de asemenea, se remarcă o creștere a ritmului datoriei directe, compensată de o ușoară scădere a dinamicii datoriei garantate.

Tabelul nr.11. Structura pe scadențe a datoriei publice externe contractate

	milioane dolari S.U.A.			%		
	1999	2000	31 iulie 2001	1999	2000	31 iulie 2001
Total datorie publică externă	11.727,1	13.031,6	13.787,9	100,0	100,0	100,0
Între 1 și 3 ani	409,1	734,6	674,3	3,5	5,7	4,9
Peste 3 ani din care:	11.318,0	12.297,0	13.113,6	96,5	94,3	95,1
Datoria publică externă directă	7.135,2	7.830,8	8.326,7	60,8	60,1	60,4
Între 1 și 3 ani	0,2	281,3	272,3		2,2	2,0
Peste 3 ani	7.135,0	7.549,5	8.054,4	60,8	57,9	58,4
Datoria publică externă garantată	4591,9	5200,8	5.461,2	39,2	39,9	39,6
Între 1 și 3 ani	408,9	453,3	402,0	3,5	3,5	2,9
Peste 3 ani	4183,0	4747,5	5.059,2	35,7	36,4	36,7

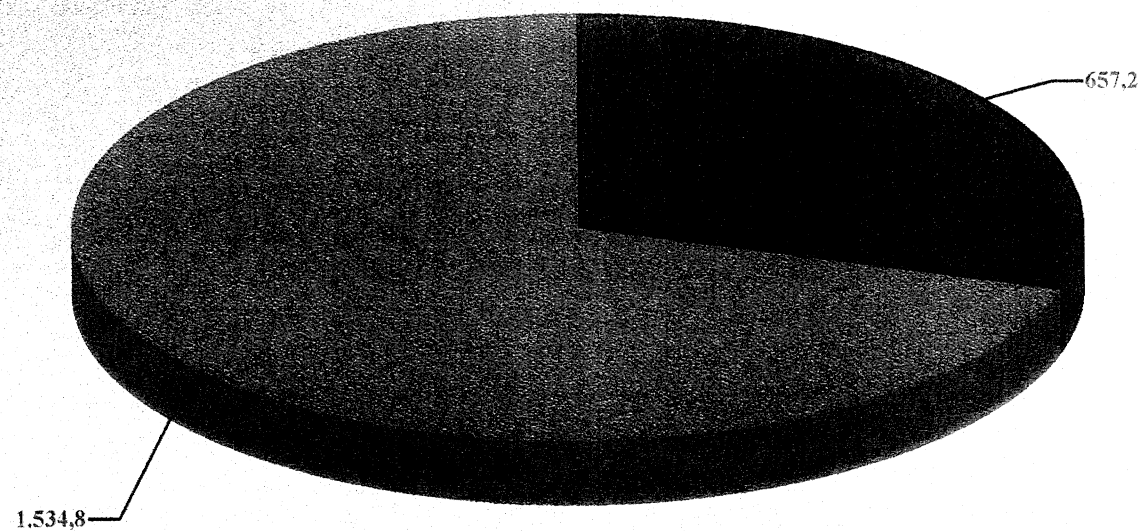
Intrările de credite externe în anul 2001 se estimează că vor fi în valoare de 2.192,0 milioane dolari S.U.A., din care emisiunile de obligațiuni vor reprezenta 30% (tabelul nr.12 și planșa nr.9).

Tabelul nr.12. Intrări de credite externe în anul 2001

-milioane dolari-	
Intrări de credite externe în anul 2001	2.192,0
- emisiuni de obligațiuni	657,2
- proiecte	1.534,8

Structura scadențelor datoriei publice externe contractate relevă o repartizare sustenabilă a poverii datoriei, atât pentru datoria publică externă directă, cât și pentru datoria publică externă contractată cu garanția statului:

Intrări de credite externe în anul 2001

■ emisiuni de obligațiuni

■ proiecte

Planșa nr.9

ponderea datoriei cu scadențe peste 3 ani este semnificativă, ceea ce crează posibilitatea suportării mai ușoare a plăților, ca urmare a acumulării unor ani de creștere economică și a obținerii unor rezultate din folosirea eficientă a creditelor externe.